

Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta

Jonna Rämö
Carita Holmgren- Helander
Marju Auhtola

Fyysinen väkivalta

- Kasvatukselliset toimenpiteet = ruumiillinen kuritus: luunappi, remmillä pieksentä ym.
- Muu lapsiin kohdistuva väkivalta: lyöminen kädellä tai esineellä, heittäminen, tukehduuttaminen, kemiallinen väkivalta
- Vamman ja siitä annetun selityksen välillä on usein ristiriitaa
- Laiminlyönti
- Münchhausen by proxy

Henkinen väkivalta

- Hoivan, rakkauden ja huolenpidon puute
- Henkinen sitominen ja itsenäistymisen rajoittaminen
- Pelottelu ja uhkailu
- Kiristäminen, syrjintä ja hyljeksintä
- Lapsen käyttäminen välikappaleena erotilanteessa
- Laiminlyönti

Esiintyvyys

- Vaikeasti kartoitettava
- 1980- luvun loppupuolella tehty tutkimus, jonka mukaan :72% on kokenut lievää väkivaltaa ja 8% vakavaa
- Tekijänä useimmiten äiti ja isä
- Nuoret väkivallan kohteena useammin kuin lapset
- Pojat vrt. tytöt

Koulukiusaaminen

- Vaikea tunnistaa
- Kiusaaminen vrt. leikki
- Rinnastettavissa fyysiseen ja psyykkiseen pahoinpitelyyn
- Kiusaajana oppilas vrt. opettaja
- Kiusaajan profiilista ei voida antaa yksiselitteistä kuvausta
- Ympäristö määrittää kiusaamisen kohteeksi joutumisen
- 1/10-1/3 oppilaista kiusataan

Seksuaalinen hyväksikäyttö

- Aikuinen käyttää lasta hyväkseen saadakseen seksuaalista tyydytystä
- Hyväksikäyttöä ovat myös: lapsipornografia, lapsiprostituutio ja lapsen pakottaminen alaston valokuvausmalliksi
- Jos hyväksikäyttäjä on biologisen perheen jäsen, kyseessä on insesti
- Hyväksikäyttäjät nimittävät seksuaalista hyväksikäyttöä seksuaaliväkiteoksi
- Hyväksikäyttöä aikuisen ja lapsen tai lapsen ja viisi vuotta vanhemman nuoren kanssa
- Ei kovin harvinaista, esiintyy kaikissa yhteiskuntaluokissa
- Kaikilla ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun
- Vakava epäily tutkittava sairaalassa

Oireet ja diagnostiikka

- Fyysisen väkivallan seurauksena kasvuhäiriöt, aivovammat -> kehitysvammaisuus, kehityksen pysähtyminen
- Psykkisen väkivallan pohjalta jopa kääpiökasvuisuutta, itsesääätelyn häiriö, häiriöt sosiaalisissa suhteissa
- Seksuaalisen hyväksikäytön oireita: Taulukko 12
- Lapsella voi esiintyä muutoksia käytöksessä
- Oireiluun puututtava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

Yhteys syrjäytymiseen ja koulumaailmaan

- Väkivalta jättää aina jälkensä ja etenkin sen jatkuessa vuosia, ilman puuttumista -> syrjäytyminen (kierre voi jatkua)
- Syyllisyyden taakka on raskas uhreilla
- Uhrin vaikea hakea/pyytää apua ilman ympäristön tukea
- Koulussa tulisi käydä läpi kiusaamisen tunnusmerkit ja siihen puuttuminen, edistetään kiusaamiseen puuttumista

Yhteys syrjäytymiseen ja koulumaailmaan

- Kouluissa tulee olla toimiva suunnitelma kiusaamistilanteiden varalta (vertaissovittelu ym.)
- Varhainen puuttuminen tärkeää
- Oppilaalla saattaa ilmetä oppimisvaikeuksia tai muita häiriöitä koulutyössä. Vältettävä väärä johtopäätöksiä/leimaamista